

**kerk
in actie**

Met open armen

Wat uw kerk kan doen voor vluchtelingen

Inhoudsopgave

Inleiding

Waarom omzien naar vluchtelingen?

5

Situatieschets

Vluchtelingen: een korte situatieschets

6

Wat speelt er op dit moment?

6

Wat doet Kerk in Actie?

7

Wat te doen?

Wat kunt u doen...

10

... In de kerk?

10

Vluchtelingen verwelkomen

10

- Organiseer een speciale kerkdienst

10

- Stel de kerk open

11

Samen in gesprek

12

- Organiseer een gespreks- of
thema-avond

12

... In uw dorp of stad?

13

Doe een oproep

13

- Oproep aan gemeenteraad

13

Organiseer inzamelacties

13

- Zamel kleding en toiletartikelen in

13

- Bedenk een leuke actie om geld in
te zamelen

13

Organiseer activiteiten voor vluchtelingen

14

- Nodig vluchtelingen uit voor
een maaltijd

14

- Organiseer sportactiviteiten voor
vluchtelingen

15

- Organiseer een wandeling

16

- Nodig vluchtelingen uit om samen
muziek te maken

16

- Bied taallessen aan

16

- Wees creatief

16

Begeleid statushouders bij hun integratie

18

Ruimte beschikbaar stellen

18

- Goede locatie beschikbaar?

18

- Niet doen: zelf vluchtelingen in huis nemen

18

... Voor het werk van Kerk in Actie?

19

- Gebed

19

- Collecteren

19

- Kaarten schrijven

19

En verder?

19

'Organiseer activiteiten voor vluchtelingen'

Tip: religieuze en culturele verschillen

Meer weten over het omgaan met religieuze en culturele verschillen?
Download de brochure 'Over de drempel' van Stichting Gave:
www.gave.nl/welkom-in-de-wijk/brochure-over-de-drempel

Inleiding – Waarom omzien naar vluchtelingen?

Uitdaging

De huidige vluchtelingencrisis vormt een enorme uitdaging voor Europa. Meer dan ooit worden we geconfronteerd met samenlevingsvragen rondom vluchtelingen, waarbij allerlei emoties een rol spelen. We zijn geschokt door de beelden van mensen die onder erbarmelijke omstandigheden hun landen proberen te ontvluchten. Tegelijkertijd veroorzaken de grote aantallen vluchtelingen in Europa ook gevoelens van angst en onzekerheid bij mensen in ons land.

LEVITICUS 19: 33-34

Iemand die als vreemdeling in jullie land verblijft, mag je niet onderdrukken. Behandel vreemdelingen die bij jullie wonen als geboren Israëlieten. Heb hen lief als jezelf, want jullie zijn zelf vreemdelingen geweest in Egypte. Ik ben de HEER, jullie God.

Vreemdelingen in de Bijbel

Al in het Oude Testament wordt over vreemdelingen gesproken. De manier waarop dit gebeurt, ligt soms dicht bij een identificatie met het vreemdelingschap zelf. Ook de Israëlieten waren immers vreemdelingen geweest: zowel in Egypte met zijn slavernij, als later ook in Babel met zijn rechteloosheid. Het Hebreeuwse woord *gēr* waarmee vreemdelingen in het Oude Testament vaak worden aangeduid, betekent letterlijk 'gastwoner'. Dit woord werd gebruikt voor mensen van niet-Israëlitische afkomst, die voor kortere of langere tijd tussen de Israëlieten leefden en een goede verstandhouding met hen hadden. In Leviticus wordt opgeroepen deze vreemdelingen lief te hebben en recht te doen. In diverse teksten in het Oude Testament worden vreemdelingen in één adem genoemd met wezen

en weduwen. Zij krijgen een expliciet wettelijke bescherming, zoals bijvoorbeeld uit de volgende tekst in Deuteronomium blijkt:

DEUTERONOMIUM 24: 17

U moet de rechten van vreemdelingen en wezen eerbiedigen; van weduwen mag u het overkleed niet in pand nemen.

Een Bijbelse opdracht

'Recht doen aan de wees, de weduwe en de vreemdeling' is het credo waardoor kerken zich laten motiveren. Kerk in Actie beschouwt het dan ook als een Bijbelse opdracht om het op te nemen voor gemarginaliseerde vluchtelingen en de rechten van deze kwetsbare groep te bevechten. De gevoelens van angst die in de samenleving bestaan, dienen echter ook serieus genomen te worden. Daarom vragen we kerken te (blijven) bidden voor wijsheid voor bestuurders en hulpverleners, evenals voor al die mensen die in oorlogsgebieden leven en zij die op de vlucht zijn gegaan. Daarnaast hopen we dat we als christenen mogen bijdragen aan een land waarin wordt omgezien naar elkaar. Door middel van deze folder helpen we lokale kerken graag met concrete suggesties voor het omgaan met vluchtelingen.

MATTHEUS 25: 35-36

Want ik had honger en jullie gaven mij te eten, ik had dorst en jullie gaven mij te drinken. Ik was een vreemdeling, en jullie namen mij op, ik was naakt, en jullie kleedden mij. Ik was ziek en jullie bezochten mij, ik zat gevangen en jullie kwamen naar mij toe.

Vluchtelingen – Een korte situatieschets

Wat speelt er op dit moment?

Op de vlucht

Het aantal asielzoekers dat in Nederland aanklopt, is de laatste maanden fors toegenomen. De belangrijkste oorzaak hiervan is de burgeroorlog in Syrië, waar de strijd door inmenging van verschillende grootmachten de afgelopen jaren geradicaliseerd is. Hierdoor liggen veel steden in puin, zijn veel ziekenhuizen en scholen dicht, en functioneren de riolering en watervoorziening nauwelijks meer. Door het geweld zijn veel Syriërs op de vlucht geslagen. Ook in andere gebieden neemt het aantal vluchtelingen en ontheemden toe, onder andere door de dreiging van de terreurorganisatie IS. In Afrika slaan veel mensen op de vlucht door onderdrukking of hongersnood. Veel van de gevluchte Syriërs zijn in vluchtelingenkampen in de regio terecht gekomen. In veel van deze kampen is het leven echter zwaar: er is een groot tekort aan brandstof, kachels, tentzeil en voedsel. Ook zijn er geen goede sanitaire voorzieningen. Een klein deel van de mensen vlucht daarom verder naar Europa. In gammele bootjes proberen vluchtelingen de Middellandse

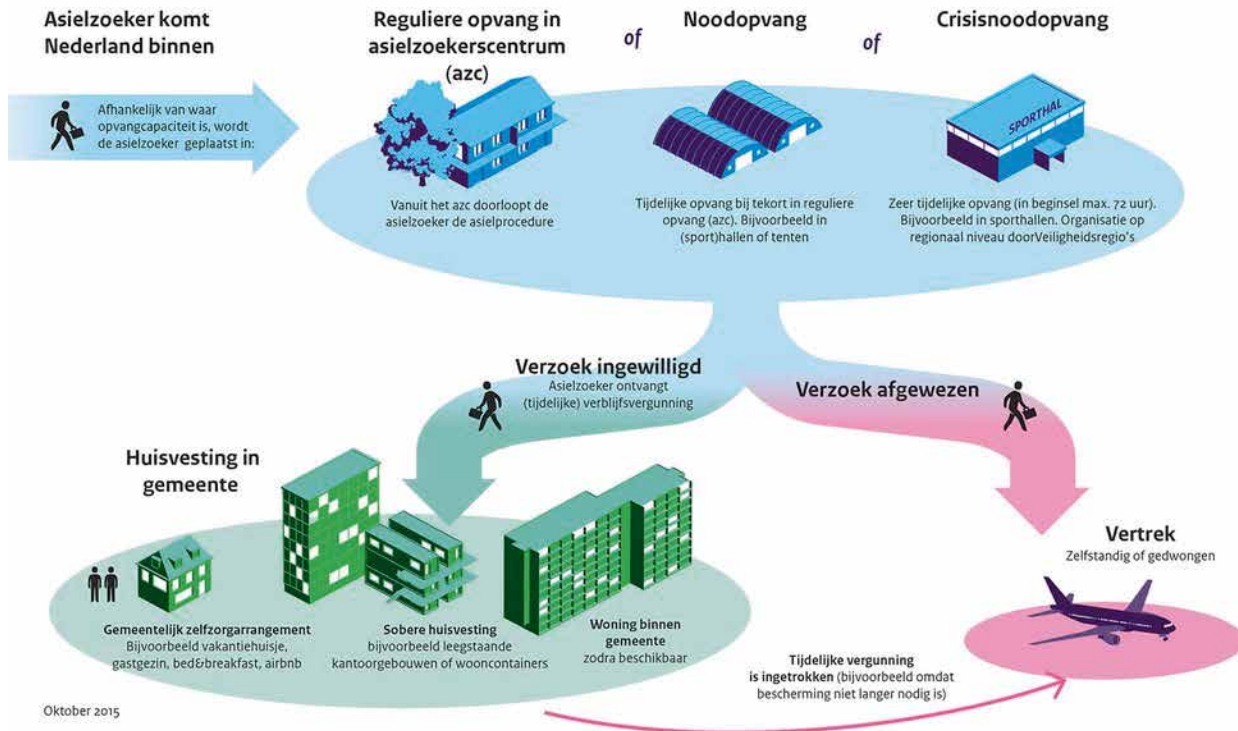
Zee over te steken, waarbij al talloze mensen zijn omgekomen. Op Lampedusa, Sicilië en de Griekse eilanden worden de bootvluchtelingen door lokale organisaties opgevangen. Vanaf deze plekken proberen ze verder Europa in te reizen.

Hoe zat het ook alweer?

De vluchtelingen die zich op dit moment in Nederland bevinden, bestaan uit verschillende groepen. Door de grote toestroom worden veel vluchtelingen op dit moment ondergebracht in een 'PrePol', een soort wachtkamer voordat de asielprocedure start. Het COA richt op dit moment in verschillende gemeenten dit soort noodopvang in. De situatie hier is verre van ideaal: mensen hebben geen privacy en verkeren in grote onzekerheid. Vaak worden ze van noodopvang naar noodopvang gesleept. Voor vluchtelingen die zich in de reguliere opvangcentra bevinden, zoals de azc's, is meer geregeld. Zij hebben toegang tot

Opvang van asielzoekers in Nederland

basisvoorzieningen, zoals woonruimten, kook- en wasruimten en computers. Ook krijgen ze wekelijks leefgeld. Zolang hun asielprocedure loopt, mogen ze in het opvangcentrum verblijven en krijgen ze begeleiding. Aan het einde van de asielprocedure horen de asielzoekers of ze in Nederland mogen blijven. Uitgeprocedeerde asielzoekers worden geacht binnen vier weken terug te keren naar hun land van herkomst. Vergunninghouders blijven in de opvang, totdat er voor hen woonruimte beschikbaar is in een Nederlandse gemeente. Zij bereiden zich voor op het opbouwen van een bestaan in Nederland.

Onzekere periode

Voordat vluchtelingen in Nederland aankomen, hebben zij meestal ingrijpende gebeurtenissen meegemaakt, zoals een burgeroorlog, vervolging of de moord op een familielid. De reis die ze achter de rug hebben, is vaak traumatisch verlopen. Bovendien hebben ze van alles in hun oude land moeten achterlaten: hun vrienden, familie, werk en bezittingen. Eenmaal in Nederland moet een vluchteling wennen aan de

Nederlandse cultuur, het Nederlandse klimaat en de Nederlandse gebruiken.

In de eerste periode in Nederland zal een vluchteling waarschijnlijk veel onzekerheid ervaren, zeker als hij aanvankelijk in een noodopvang terecht komt. Maar ook als hij een verblijfsvergunning krijgt, volgt er een intensieve periode: het integreren in een nieuwe samenleving kost veel energie.

Wat doet Kerk in Actie?

Steun voor projecten

Kerk in Actie komt op voor vluchtelingen. Al jarenlang ondersteunen we gastvrije kerken en organisaties, die zich overal langs de vluchtroute en in conflictgebieden inzetten voor gevluchte, dakloze en ontheemde mensen. In kampen in Jordanië delen kerken bijvoorbeeld voedsel en tenten uit. In Syrië zorgen ze ervoor dat ontheemde kinderen toch naar school kunnen. In Griekenland zorgen kerken voor voedsel, drinkwater, tenten en sanitaire voorzieningen.

En ook in Nederland bieden kerken en organisaties praktische hulp. We ondersteunen organisaties als Villa Vrede in Utrecht, het Wereldhuis in Amsterdam, Stichting Inlia in Groningen en de Pauluskerk in Rotterdam.

Lobby

In Nederland strijdt Kerk in Actie voor een menswaardig bestaan voor ongedocumenteerden en uitgeprocedeerden. Daarnaast lobbyen we op verschillende niveaus voor veilige asielroutes ('safe passages') voor asielzoekers, zodat vluchtelingen niet afhankelijk zijn van mensensmokkelaars. ICCO en Kerk in Actie roepen overheden en maatschappelijke organisaties op de krachten te bundelen en zich sterk te maken voor een beter economisch perspectief voor Afrikaanse jongeren, zodat zij een veilige toekomst kunnen opbouwen in hun eigen land. In de zomer van 2015 heeft de PKN een verklaring laten uitgaan waarin onder andere deze suggesties worden gedaan. Ook de Wereldraad van Kerken roept op tot actie om tot een rechtvaardige vrede te komen.

Vraagbaak

Ten slotte fungeert Kerk in Actie als vraagbaak voor kerken en anderen. Zij kunnen aankloppen met uiteenlopende vragen en hulpverzoeken.

Hoe helpen lokale kerken?

Op allerlei plekken in het land komen diaconieën en kerkleden in beweging om hun steentje bij te dragen. Zo vinden er kledinginzamelingen plaats en worden er speciale kerkdiensten georganiseerd. Rondom de opvanglocaties zijn verschillende organisaties actief: naast de gemeente en het COA hebben ook organisaties als het Rode Kruis, het Leger des Heils en Vluchtelingenwerk elk hun eigen rol. Het is voor kerken dan ook cruciaal om de samenwerking met andere lokale organisaties te zoeken. In deze folder worden verschillende voorbeelden genoemd van manieren waarop lokale kerken zich inzetten. Daarbij wordt vermeld met welke organisatie(s) u het best contact op kunt nemen.

Meer weten?

- Over vluchtelingen in Nederland: Geesje Werkman (g.werkman@kerkinactie.nl)
- Over noodhulp in Europa en het Midden-Oosten: Evert van Bodegom (evert.van.bodegom@icco.cooperation.org)
- Servicedesk Kerk in Actie: servicedesk@kerkinactie.nl / (030) 880 14 56

Wat kunt u doen...

Overall in het land ondersteunen kerken vluchtelingen. We zijn pas samen kerk als we ook samen in actie zijn. We delen tijd en talent, geld en goed, gebed en geloof, zorg en aandacht. Bijvoorbeeld door geld en kleding in te zamelen, activiteiten te organiseren of de kerk open te stellen.

In de kerk?

Vluchtelingen verwelkomen

Vluchtelingen zijn al lang op reis. Ze zijn ver van huis en haard en missen hun familie en bekenden. Hoe kunnen we hen als kerk een welkom bieden?

→ Organiseer een speciale kerkdienst

Hoewel de meeste vluchtelingen die naar Nederland komen moslim zijn, is een gedeelte van hen christelijk: rooms-katholiek, oosters-orthodox of protestants/evangelisch christen. Zij zullen zich welkom voelen in een (extra) dienst, waarin gedeeltelijk in het Engels of zelfs Arabisch gesproken wordt.

- Informeer bij het COA of de opvanglocatie of er vluchtelingen zijn die interesse hebben in het bijwonen van een dienst.
- Bedenk welke elementen in de dienst

aangepast kunnen worden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een aangepast thema, een lezing in het Engels/Arabisch en het zingen van Engelse liederen. Betrek indien mogelijk ook de vluchtelingen zelf bij het vormgeven van de dienst: vraag hen bijvoorbeeld om iets van hun liturgie 'thuis' in te brengen.

- Zorg dat de vluchtelingen worden opgehaald bij hun opvanglocatie, en aan het einde van de dienst weer worden teruggebracht.

'Je zult maar zo ontheemd zijn, ver weg van huis en familie, opgejaagd door oorlog. Onze boodschap is: we zien het. We weten het. Weet je welkom.'

- Dominee Bert Schüssler, Grote Kerk Apeldoorn

Tip

Bekende Engelse liederen in het Liedboek

- Lied (Psalm) 27a (The Lord is my light)
- Lied (Psalm) 51b (Create in me a clean heart)
- Lied (Psalm) 103e (Bless the Lord)
- Lied (Psalm) 137b (By the waters of Babylon)
- Lied 249 (All night, all day)
- Lied 406b (Holy, holy, holy)
- Lied 428 (Life so full I give to you)
- Lied 484 (Go tell it on the mountain)

Kleding- en goedereninzamelingen

'We hebben een folder gestopt bij het laatste Kerkblad met de oproep om kleding af te leveren op de inzamelpunten.'

Peter Ehmen, Assen

Openstellen kerk

Binnen enkele dagen stonden honderd vrijwilligers paraat. 'Wij bieden hier vooral warmte. Dat geldt voor de koffie, de thee en de manier waarop we de vluchtelingen benaderen.'

Diaken Kees van der Pol, Zaanstad

Oproep aan gemeenteraad

'Wij zien het als onze plicht als samenleving om naast deze vluchtelingen te staan en te doen wat in ons vermogen ligt om hun lot te verlichten.'

Raad van Kerken Hoofddorp

Organiseren activiteiten

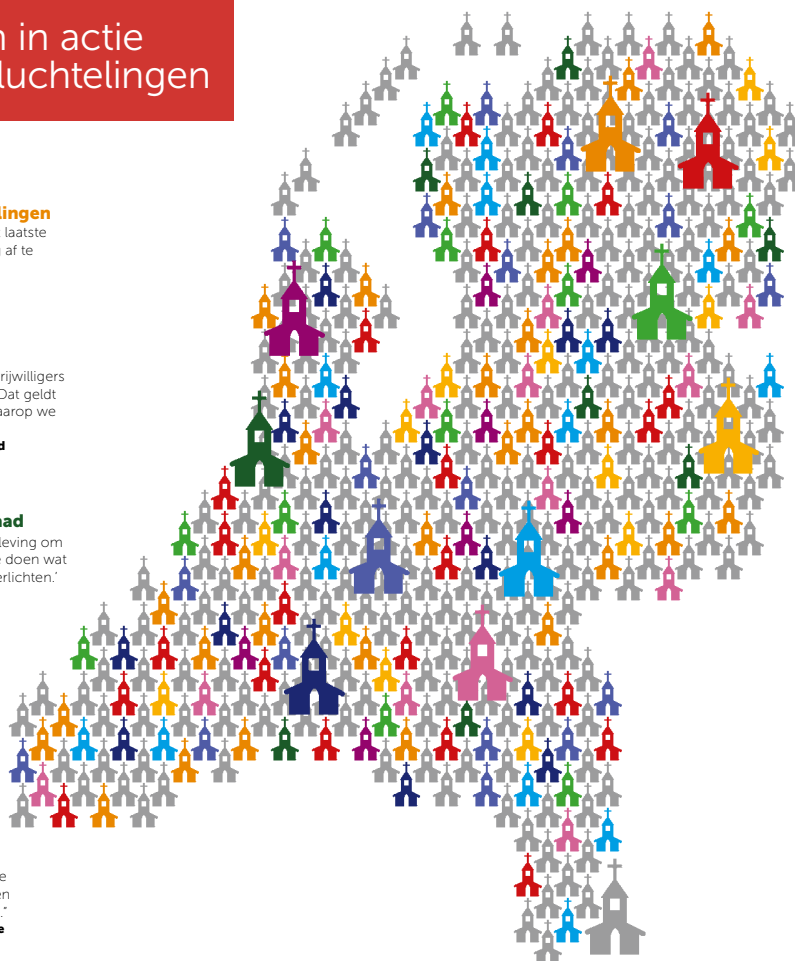
'Deze mensen hebben hier helemaal niks. Dus het idee was: een gezellig avondje. En niet alleen zij hebben het naar de zin; wij ook.'

Diaken Frans Baars, Marekerk De Meern

Vrijwilligersoproepen

'Veel mensen zagen de schrijnende beelden van vluchtelingen en wilden zich graag actief voor hen inzetten.'

Diaken Jaap Vermeyen, Protestantse Gemeente Waalwijk

Themadiensten

'Een Iraakse vluchteling, christen, al geïntegreerd in Nederland vertelde hoe het was om te moeten vluchten en alles wat je hebt achter te laten.'

Lia van Bothuis, Wildervank

Gespreks- en informatieavonden

'Er leefden veel praktische vragen: Hoe is de situatie van vluchtelingen? Wat betekent dit voor ons? Maar ik merkte dat iedereen ook graag de schouders eronder wilde zetten.'

Gonny de Boer, predikante Anloo

Begeleiding statushouders azc

'Een Syrische vrouw kwam in Enschede naar de kerk. Via hulp van de diaconie heeft zij een woning gekregen en is aan de inrichting bijgedragen. Sinds een jaar is zij actief in de Kerkenraad.'

Protestantse Kerk Enschede

(Welkomst)diensten met vluchtelingen

'Onze boodschap is: we zien het. We weten het. Weet je welkom.'

Dominee Bert Schüssler, Grote Kerk Apeldoorn

Geldinzamelingsacties

'Kinderen sparen voor zwembadabonnementen voor vluchtelingenkinderen, zodat zij ook kunnen genieten van het zwembad.'

Voorzitter diaconie Montfoort, Co Geelkerken

Bidden en collecteren

'In kerken is massaal gebeden en gecollecteerd voor vluchtelingen. Daardoor kunnen we wereldwijd vluchtelingen steunen.'

Evert-Jan Hazeleger, programmamanager Kerk in Actie

→ Stel de kerk open

Staat de kerk vlakbij een opvanglocatie?

Wellicht is er onder vluchtelingen behoefte aan een plek waar zij naar binnen kunnen lopen voor een praatje, een kop koffie of even stilte.

- Informeer bij het COA of de opvanglocatie of er behoefte is aan dergelijke openstelling.
- Inventariseer of er vrijwilligers zijn die gedurende bepaalde uren per dag of week aanwezig willen zijn om de vluchtelingen op te vangen.
- Organiseer een workshop voor de vrijwilligers. Neem hiervoor eventueel contact op met de lokale afdeling van Vluchtelingenwerk Nederland of met Geesje Werkman.

Zaandam – Toen bekend werd dat er tegenover de Noorderkerk in Zaandam een tentenkamp voor vluchtelingen zou komen, werd er niet lang gearzeld. Binnen een paar dagen had diaken Kees van der Pol rond de honderd vrijwilligers paraat die de ontheemden uit het tentenkamp een gevoel van welkom wilden bezorgen. 'Wij bieden hier vooral warmte. Dat geldt voor de koffie, de thee en de manier waarop we de vluchtelingen benaderen.' De vrijwilligers hebben een stoomcursus gehad: aandachtig luisteren, niet bang zijn maar een ontspannen, open houding nemen, durven zwijgen. Dagelijks vinden tussen de 100 en 200 vluchtelingen uit Syrië en Eritrea een plekje in de kerk: ze drinken een kopje koffie, doen een spelletje of krijgen taalles. In de kerk ontsnappen zij voor even aan de wat kille tenten aan de overkant.

→ Niet doen: voorlichting over de procedure

Het kan verleidelijk zijn als kerk de vluchtelingen te voorzien van informatie over de asielpprocedure. Het geven van voorlichting is echter de taak van Vluchtelingenwerk Nederland. Hier kunt u vluchtelingen naartoe verwijzen.

Samen in gesprek

→ Organiseer een gespreks- of thema-avond

Ook binnen uw gemeente leven er waarschijnlijk veel vragen en gevoelens omtrent het vluchtelingenvraagstuk. Tijdens een gespreksavond kan hier ruimte aan geboden worden. Bovendien kan de vraag gesteld worden: 'wat kunnen en willen wij als kerk voor vluchtelingen betekenen?'

- Prik een datum en locatie voor een gespreks- of thema-avond.
- Bedenk een thema: theologisch (vluchtelingen en de Bijbel), praktisch (wat kan de kerk betekenen) of open (wat leeft er?)
- Nodig eventueel een spreker of betrokken organisaties uit.

Anloo - Met het uitzicht op de komst van een aantal azc's in de buurt, bereidt de Magnuskerkgemeente in Anloo zich alvast voor. Op 10 november werd in het kader van het jaarthema 'Goede bureu' een avond over vluchtelingen georganiseerd, waar een medewerkster van Vluchtelingenwerk Nederland vragen beantwoordde. Gonny de Boer (predikante): 'Er leefden veel praktische vragen: Hoe is de situatie van vluchtelingen? Wat betekent dit voor ons? Maar ik merkte dat iedereen ook graag de schouders eronder wilde zetten: de mensen toonden zich erg begaan bij de vluchtelingen in ons land. We hebben het samen gehad over manieren om hen welkom te heten, op het moment dat ze hier arriveren.'

"We zijn pas samen kerk als we ook samen in actie zijn."

... In uw dorp of stad?

Doe een oproep

Verschillende kerken hebben al van zich laten horen door een verklaring of oproep, bijvoorbeeld met de oproep om als gemeente ruimhartig te zijn in het opvangen van vluchtelingen. Een dergelijke oproep kan gericht zijn aan de eigen gemeente, aan de eigen achterban of aan (landelijke) politici. Verspreid de oproep per mail of brief, of spreek in tijdens een raadsvergadering of informatiebijeenkomst.

‘Wij maken ons ernstig zorgen over de talloze wanhopige mensen, die hun heil hopen te vinden in Europa en betreuren de machteloosheid waartoe de internationale gemeenschap lijkt te zijn veroordeeld. Wij roepen de verantwoordelijke bestuurders en politici op zich tot het uiterste in te spannen hierin verandering aan te brengen.’
– Verklaring van kerken in Eindhoven over de vluchtelingenproblematiek

Organiseer inzamelacties

→ Zamel kleding en andere benodigdheden in

Vluchtelingen die net in Nederland zijn aangekomen, hebben vaak weinig bezittingen. Er is grote behoefte aan warme winterkleding, toiletartikelen, schoon ondergoed en gezelschapsspelletjes. Tegelijkertijd is er op sommige plekken reeds een overschot aan artikelen (soms wel een tekort aan sorteerders). Neem dus eerst even contact op met het lokale Rode Kruis of Leger des Heils.

- Informeer bij het lokale Rode Kruis of Leger des Heils wat de vluchtelingen nodig hebben.
- Inventariseer welke vrijwilligers de ingezamelde spullen willen sorteren en op de juiste plek willen brengen.
- Roep gemeenteleden op de benodigde artikelen mee naar de kerk te nemen.

Tip

Kledinginzameling

Bij meer dan 15 zakken kleding haalt het Leger des Heils de kleding gratis op. U kunt hiervoor bellen met Leger des Heils ReShare, 0800-0322.

Waalwijk - De Raad van Kerken Waalwijk besloot eind september bidden en praktisch handelen te combineren. Op 23 september organiseerde de Raad van Kerken met katholieke en protestantse voorgangers een gebedsdienst met als thema ‘Ver weg dicht bij’. Voorafgaand aan de dienst werd er kleding ingezameld. Diaken Jaap Vermeijen (Protestantse Gemeente Waalwijk) vertelt dat er in Waalwijk een grote behoefte was om iets voor vluchtelingen te doen. ‘Veel mensen zagen de schrijnende beelden van vluchtelingen en wilden zich graag actief voor hen inzetten. Daarom hebben we op korte termijn besloten de gebedsdienst uit te bouwen met een kledinginzameling en de mogelijkheid zich op te geven als vrijwilliger.’ De kledinginzameling bleek een groot succes: er werden meer dan vijfhonderd zakken en dozen met kleding opgehaald. Het Rode Kruis bracht de kleding vervolgens naar hun Welkomstwinkel in Tilburg.

→ Bedenk een leuke actie om geld in te zamelen

In veel kerken wordt op creatieve wijze geld ingezameld voor hulp aan vluchtelingen, bijvoorbeeld door veilingen, taartverkoop en benefietavonden. Ook wordt er geld ingezameld voor specifieke behoeften van vluchtelingen. In Leiden werd bijvoorbeeld meer dan vierduizend euro ingezameld om alle vluchtelingen in de noodopvang een simkaart met beltegoed te kunnen geven. ‘Let them call home’, was het motto.

Montfoort – Als het goed is wordt het volgende zomer nóg drukker in het Knopenbad in Montfoort. Kinderen van de Protestantse Gemeente sparen op dit moment namelijk voor zwembadabonnementen voor de vluchtelingenkinderen in Montfoort. Deze kinderen hebben weliswaar hun zwemdiploma gehaald, maar hun gezinnen hebben vaak geen geld om de kosten van een abonnement te betalen. 'Hun vriendjes en vriendinnetjes op de basisschool gaan wél zwemmen als het lekker weer is, en zij kunnen niet mee. Daarom enthousiasmeren we onze jeugd om actie te voeren en geld bij elkaar te brengen', legt Co Geelkerken (voorzitter diaconie) uit. 'Als zij willen dat hun medeklasgenootjes ook kunnen genieten van het zwembad, moeten ze er wat voor doen!'

Organiseer activiteiten voor vluchtelingen

Met name de vluchtelingen die in een noodopvang verblijven, hebben vaak behoefte aan activiteiten om hun dagen te vullen. Verveling ligt immers op de loer. Aan welke activiteiten behoefte is, is vooral afhankelijk van de gehuisveste groep. Het is daarom

goed om van tevoren contact op te nemen met de opvanglocatie en te informeren welke activiteit gepast is. De opvanglocatie kan dan in veel gevallen zelf ook een rol spelen in het communiceren over de activiteit. Als u al contact hebt met vluchtelingen, kunt u hen rechtstreeks vragen waar ze behoefte aan hebben. Schakel indien mogelijk ook vluchtelingen zélf in bij het organiseren van een activiteit. Dit geeft hen een kans om hun eigen kwaliteiten in te zetten en wat voldoening te ervaren.

→ Nodig vluchtelingen uit voor een maaltijd

Samen eten is bij uitstek een mogelijkheid om vluchtelingen te spreken en hen een leuke avond aan te bieden. Veel kerken hebben ervaring met het organiseren van maaltijden en hebben de ruimte om dit te faciliteren.

- Neem contact op met de opvanglocatie of gemeente en meld de activiteit aan.
- Inventariseer of er vrijwilligers zijn die willen koken.
- Roep gemeenteleden op om zich als gesprekspartner aan te sluiten bij de maaltijd. Idealiter is het aantal gemeenteleden ongeveer gelijk aan het aantal gasten.
- Zorg dat de vluchtelingen worden opgehaald bij hun opvanglocatie, en aan het einde van de maaltijd weer worden teruggebracht.

De Meern - In De Meern waren begin november zestig vluchtelingen uit de noodopvang in Utrecht te gast in het verenigingsgebouw van de Marekerk, waar vrijwilligers een 'Eat&Music-avond' hadden georganiseerd. Er werd gezongen, gedanst, maar ook samen gehuild. Diaken Frans Baars: 'De gedachte achter deze avond is eigenlijk vrij simpel. Deze mensen hebben hier helemaal niks. Dag in dag uit met z'n allen in een groot onpersoonlijk pand. Dus het idee was: een gezellig avondje. En niet alleen zij hebben het naar de zin; wij ook. Voor ons is het ook een bijzondere ervaring. Eigenlijk zou iedereen in Nederland zo'n avond moeten meemaken. Dan is meteen duidelijk dat je van deze mensen niks hebt te vrezen. Ze zijn verdraagzaam, vol goede bedoelingen.'

→ Organiseer sportactiviteiten voor vluchtelingen

Bewegen is niet alleen gezond, maar ook een manier om nare omstandigheden even te vergeten. Bovendien overbruggt sporten taalbarrières; sport kent immers een universele taal.

- Neem contact op met de opvanglocatie of gemeente en meld de activiteit aan.
- Inventariseer of er vrijwilligers beschikbaar zijn en welke sportactiviteiten zij zouden willen organiseren. Denk hierbij bijvoorbeeld aan voetbalwedstrijden, samen hardlopen of jeu de boules.
- Zorg dat de vluchtelingen worden opgehaald bij hun opvanglocatie, en aan het einde van de activiteit weer worden teruggebracht.

Dronten – In Dronten staat een groot azc, waar op dit moment 1300 asielzoekers verblijven. De Protestantse Gemeente Dronten vervult een belangrijke rol in de coördinatie van de hulp aan de vluchtelingen. Aad Kruithof (voorzitter diaconie): 'We hebben intensief contact met het COA en met andere kerken. Samen hebben we de krachten gebundeld en een heel aantal activiteiten bedacht, zoals het organiseren van filmavonden en rondwandelingen. Een judoleraar gaat judolessen geven aan kinderen uit het azc. Hij neemt ze mee naar zijn eigen vereniging, dus het wordt echt een uitje voor de kinderen.'

Tip

Eten en drinken

- De meeste vluchtelingen zijn moslim. Zij eten dus geen varkensvlees en drinken geen alcohol.
- Kip, rijst en brood is bekend voedsel dat zeker zal worden gewaardeerd.
- Als vluchtelingen weinig eten of drinken aannemen, kunt u aandringen. In de Oosterse cultuur wordt de ander actief aangemoedigd te eten en te drinken.

Tip

Communicatie met vluchtelingen

De kans is groot dat de meeste vluchtelingen die u hebt uitgenodigd geen Engels spreken. Naast handen en voeten zijn er nog andere middelen om toch te communiceren, bijvoorbeeld door gebruik van Google Translate of door tekeningen en foto's.

→ Organiseer een wandeling

Wandelen is een mooie manier om vluchtelingen kennis te laten maken met de omgeving waar ze verblijven, maar ook om rustig in gesprek te gaan.

- Neem contact op met de opvanglocatie of gemeente en meld de activiteit aan.
- Inventariseer of er vrijwilligers zijn die mee willen wandelen.
- Zorg dat de vluchtelingen worden opgehaald bij hun opvanglocatie, en aan het einde van de wandeling weer worden teruggebracht.

Tips

Gesprekken met vluchtelingen

- Stel niet te veel (directe) vragen, de ander kan dan zelf bepalen wat hij met u wil delen.
- Vraag niet naar vluchtverhalen, vluchtelingen vinden het niet prettig deze vragen steeds te horen.
- Vraag wél naar familie, werk, studie, vrienden, leefwereld en cultuur.

→ Nodig vluchtelingen uit om samen muziek te maken

Ook muziek is een universele taal. Onder de vluchtelingen zijn veel mensen die genieten van zingen of muziek maken, net als gemeenteleden. Omdat veel kerken zijn voorzien van een piano, orgel of andere instrumenten, is het organiseren van een muziekochtend of -middag een uitstekende mogelijkheid.

- Neem contact op met de opvanglocatie of gemeente en meld de activiteit aan.
- Nodig gemeenteleden uit zich aan te sluiten

bij de activiteit en indien van toepassing hun instrument(en) mee te nemen. Zie voor Engelse liederen het kader op pagina 10.

- Zorg dat de vluchtelingen worden opgehaald bij hun opvanglocatie, en aan het einde van de activiteit weer worden teruggebracht.

'Er wordt muziek gemaakt, er wordt gezongen en getrommeld op de houten tafels; zoveel vrolijkheid had ik niet verwacht.'

– Atie de Vos, vrijwilliger in Oisterwijk

→ Bied taallessen aan

Het beheersen van het Nederlands is één van de belangrijkste voorwaarden om een bestaan op te kunnen bouwen in Nederland. Onder de huidige vluchtelingen is de behoefte om onze taal te leren zeer groot. Vrijwilligers die vluchtelingen hierin willen begeleiden zijn daarom hard nodig. Organisaties als Vluchtelingenwerk Nederland houden zich bezig met taallessen, maar ook als kerk is het mogelijk om taallessen aan te bieden.

- Laat het COA weten dat u van plan bent taallessen te geven.
- Inventariseer welke gemeenteleden betrokken willen zijn bij de taallessen.
- Zorg voor voldoende schriftjes, potloden en pennen. Ook een whiteboard en laptop(s) zijn handig.
- Kies een methode. Er zijn verschillende taalmethoden te koop, maar ook op internet zijn taallessen te vinden (bijvoorbeeld n2taalmenu: <http://nt2taalmenu.nl/>).

Tip

Taallessen

Stichting Gave heeft een handleiding voor taallessen aan asielzoekers geschreven.

Deze is hier te downloaden:

www.gave.nl/gave/download/servicedesk-openbaar/instructie-taallessen.pdf.

→ Wees creatief

Er zijn natuurlijk nog veel meer activiteiten te bedenken. Organiseer een filmavond voor vluchtelingen, nodig ze uit voor een spelletjesmiddag of ga samen aan de slag in de natuur.

Zwolle – De Oosterkerk in Zwolle is vanaf het begin betrokken geweest bij de vluchtelingen in de IJsselhallen. Volgens diaken Jan Scholten is het af en toe improviseren: het is niet altijd duidelijk welke vluchtelingen bij welke activiteit aansluiten. Het project om samen te gaan werken in het natuurgebied de Lemelerberg was desondanks een succes: de vluchtelingen gingen vol overgave aan de slag, blij dat ze de handen uit de mouwen konden steken. Baha, een Syrische vluchteling, vertelde ondertussen over zijn leven in Damascus: 'Ik was daar een bankbediende. Gewoon een leuke baan. Maar op een dag verschenen er leden van strijdgroepen

in de straten. We moesten ons aansluiten bij vage milities. Vechten dus. Maar geloof me, wij willen dat niet, bijna niemand in Syrië. Het is een krankzinnige oorlog en daar willen we niks mee te maken hebben. Toen we niet meteen toezegden verschenen er sluipschutters op de daken en van dag tot dag werd de sfeer grimmiger. Goed beschouwd hadden we geen keus. Niets doen zou het einde van ons leven betekenen. Op wat voor manier dan ook. Dus we besloten te gaan. En nu zijn we in Nederland. We hopen dat we snel een bijdrage aan de samenleving kunnen leveren. We willen graag gelukkig en vrij zijn. Als het kan hier graag. Alstublieft.'

Begeleid statushouders bij hun integratie

Wat u als kerk kunt betekenen voor vluchtelingen, is in grote mate afhankelijk van de 'soort' vluchtelingen die in uw dorp of stad verblijven. Waar vluchtelingen in een noodopvang vooral behoefte hebben aan kleding en activiteiten om hun tijd te vullen, hebben vluchtelingen met een vergunning vooral behoefte aan hulp bij het integreren in de samenleving. Kerken kunnen vergunninghouders bijstaan in alle praktische dingen die geregeld moeten worden, zoals het inrichten van de woning, het aanmelden bij een huisarts en het aanvragen van toeslagen en verzekeringen. Voor het verlenen van deze hulp kan het beste even contact opgenomen worden met de burgerlijke gemeente.

situatietekeningen, plattegronden met de oppervlakte per ruimte)

- gegevens over de huidige functie en het bestemmingsplan

Enschede – Een Syrische vrouw kwam in Enschede naar de kerk. Mede via hulp van de diaconie heeft zij een woning toegewezen gekregen en is aan de inrichting bijgedragen. Vorig jaar vroeg de Syrische vrouw aan de kerk op welke wijze zij iets voor de kerkgemeenschap terug kon doen. Sinds een jaar is zij actief in de Kerkenraad.

→ Niet doen: zelf vluchtelingen in huis nemen

Kerk in Actie raadt af om zélf vluchtelingen in huis te nemen. Vluchtelingen zijn gebaat bij professionele hulp en ondersteuning, want ze hebben van alles meegemaakt. Daarom kunnen ze vaak niet de 'dankbare vluchteling' zijn die door mensen wordt verwacht. Bovendien is de opvang moeilijk te begrenzen, want hoe lang duurt die en wat gebeurt er als het na enkele weken niet meer gaat?

Ruimte beschikbaar stellen

Veel kerken in Nederland hebben inmiddels laten weten ruimte beschikbaar te hebben om vluchtelingen op te vangen. Het COA heeft aangegeven dit in veel gevallen geen goede oplossing te vinden. Kerken zijn vaak te klein: de norm voor het aantal op te vangen vluchtelingen ligt wat het COA betreft op minimaal vierhonderd personen. Er wordt echter wel met kerken gesproken over de mogelijkheden.

→ Grote locatie beschikbaar?

Hebt u een ruimte beschikbaar waar meer dan vierhonderd vluchtelingen opgevangen zouden kunnen worden, of die anderszins geschikt zou kunnen zijn? Stuur dan een e-mail naar huisvesting@coa.nl, met daarin het volgende:

- contactgegevens van het object
- eigenaargegevens
- tekeningen van het object (zoals

Emmen – De kerken in Emmen hebben te maken met een bijzondere situatie: op het station in Emmen stranden met regelmaat vluchtelingen die op weg zijn naar Ter Apel. Er rijden na 22.30 uur namelijk geen bussen meer naar het opvangcentrum. Vijfhonderd vrijwilligers uit 22 verschillende kerken hebben de handen ineengeslagen: zij vangen de vluchtelingen op het station beurtelings op en bieden hen eten, drinken, kleding, schoenen en dekens. Diaken Markus Troost (Protestantse Gemeente Emmen): 'Er wordt in de kerken ontzettend veel kleding opgehaald: het Leger des Heils heeft zelfs een aparte loods moeten huren om de kleding op te slaan. Ook de opvang op het station loopt nu heel goed: tot half 2 's nachts zijn er vrijwilligers aanwezig.'

... Voor het werk van Kerk in Actie?

Gebed

Als gelovigen mogen we God aanroepen voor de nood in de wereld. In gebed voelen we ons verbonden met mensen wereldwijd.

Tip

Gebed

Rechtvaardige God, volken zijn op drift.
Mensen zoeken een veilig heenkomen en een toekomst voor hun kinderen.
Wij zijn getuige van onrecht en voelen ons overspoeld en machteloos.
Komend uit een veilig land, kennen de meesten van ons geen oorlog en lijden.
Maar we voelen de pijn en angst.
We bidden voor allen die zoeken naar een nieuw begin.
Geef ons de moed om niet weg te kijken, maar onze handen uit te strekken.
Om te delen wat we hebben met onze naasten in nood.
Amen

Collecteren

Ook via een collecte in uw kerk kunt u bijdragen aan het werk van Kerk in Actie. Wij ondersteunen al jarenlang gastvrije kerken en organisaties, die zich overal in conflictgebieden en langs vluchtroutes inzetten voor gevluchte, dakloze en ontheemde mensen. De afdracht van de collecte kan eenvoudig via de website: www.kerkinactie.nl/kom-in-actie/collecteren/afdracht. Op de website vindt u ook een slideshow die eventueel in de dienst getoond kan worden.

Kaarten schrijven

Om vluchtelingen te bemoedigen, zamelt Kerk in Actie kaarten in om aan hen te sturen. U kunt uw gemeenteleden vragen een kaart te kopen, in het Engels te beschrijven en bij de diaconie in te leveren. Kerk in Actie brengt in december 2015 deze wensen naar vluchtelingen in Libanon, Jordanië, Irak en Syrië, op Lesbos en Lampedusa, en in Nederland. Voor meer informatie kunt u terecht op www.kerkinactie.nl.

Tip

Voorbeelden

Adres To an unknown refugee

Wens A terrible injustice is happening.

Never we have felt so close to misery and suffering. We want to let you know you are not alone. We pray for a better future.

Wens I wish you a safe passage with a lot of respect on your way.

Gebed We hope and pray for a safe arrival in a country that respects you and your history

Gebed We pray for peace in the world; may men abandon war, seek justice and live in peace and harmony.

'We love you very much because we are friends.'
– Syrisch kind, in reactie op de ontvangen kaarten.

En verder?

Op dit moment vindt een groot aantal initiatieven plaats. Op www.ikwilietsdoenvooreenvluchteling.nl vindt u de verschillende initiatieven waaraan u kunt bijdragen. Ook kunt u zich bij het Rode Kruis, Leger des Heils of Vluchtelingenwerk Nederland aanmelden als vrijwilliger. Hier zijn bijvoorbeeld kledingsorteerders en taalcoaches nodig.

kerk in actie

Contactgegevens

Kerk in Actie
Postbus 456
3500 AL Utrecht

Tel. (030) 880 14 56
E-mail: servicedesk@kerkinactie.nl
Website: www.kerkinactie.nl
IBAN: NL 89 ABNA 0457 457 457

Bezoekadres

Protestants Landelijk
Dienstencentrum
Joseph Haydnlaan 2a, 3533 AE
Utrecht

Kerk in Actie is lid van de:

actalliance

Kerk in Actie draagt de keurmerken:

Deze folder is gedrukt op FSC-papier

